
Voortgangsrapportage 2014

Programmabureau Groene Hart

Juni 2015

Groene Hart
NATIONAAL LANDSCHAP

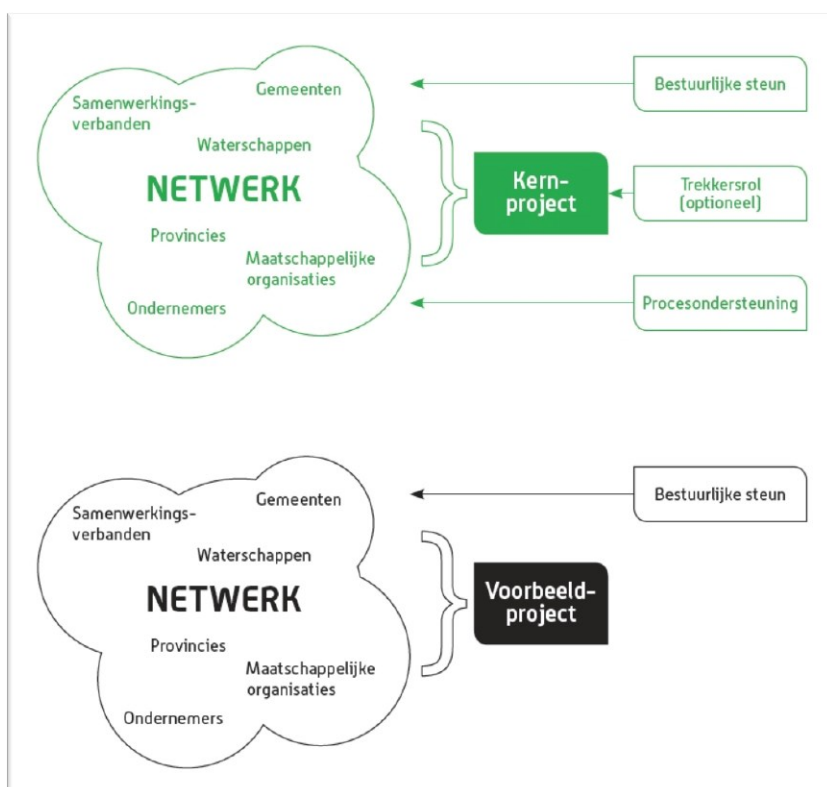
Inhoud

Algemene inleiding	4
Financiën	7
Thema: Kansen voor Recreatie en Toerisme	8
Kernproject: Waterrecreatie	8
Kernproject: HOREO	11
Kernproject: Ontwikkelingskansenkaart	12
Kernproject: Promotie.....	13
Thema: Water, Bodem en Gebruik	14
Kernproject: Toekomstverkenning Bodemdalingsgevoelig Gebied	14
Kernproject: Sturen met Water.....	16
Kernproject: Ruimte voor Innovatie.....	17
Thema: Ontwikkelen met Groene Hart Kwaliteit	18
Kernproject: Instrumenten voor Groene Hart Kwaliteit	18
Kernproject: Van oude bedrijven- naar nieuwe werkterreinen.....	20
Lijst met gepubliceerde documenten	21

Algemene inleiding

Stuurgroep Nationaal Landschap Groene Hart

De Stuurgroep Nationaal Landschap Groene Hart heeft zich ingezet voor een samenhangende ontwikkeling van het Groene Hart als geheel. Daartoe heeft zij ontwikkelingen ondersteund waar nodig. Initiëren, versterken en versnellen zijn daarbij kernbegrippen. Samenwerking is de sleutel. De Stuurgroep werkt met een aanpak die uitgaat van het ondersteunen van initiatieven van partners in het gebied; ‘bottom-up’, daar waar de energie zit.

De Stuurgroep geeft in de periode 2013-2015 prioriteit aan het ondersteunen van ontwikkelingen op drie thema's:

- Kansen voor Recreatie en Toerisme. Het vergroten van de aantrekkingskracht van het Groene Hart als gebied voor recreatie en toerisme, inclusief promotie daarvan.
- Water, Bodem en Gebruik. De realisatie van duurzaam water- en bodembeheer in het veenweidegebied met perspectief voor landbouw en natuur.
- Ontwikkelen met Groene Hart Kwaliteit. Een ruimtelijke en economische ontwikkeling die bijdraagt aan de kracht van het Groene Hart als woon- en werkgebied met unieke landschappelijke kwaliteiten.

Samenhang bevorderen

De Stuurgroep richt zich op de ontwikkeling van het Nationaal Landschap Groene Hart door de volgende activiteiten te ontplooiën:

- Het opstellen van een *toekomstperspectief* op de drie gekozen thema's, cruciaal voor de ontwikkeling van het Groene Hart: Kansen voor Recreatie en Toerisme, Water, Bodem en Gebruik en Ontwikkelen met Groene Hart Kwaliteit.
- Het versterken van de samenhang tussen de ontwikkelingen op deze thema's.
- Zicht houden op de wijze waarop het Groene Hart zich ontwikkelt (monitoring).
- De dialoog onderhouden met de partijen die belang hebben bij de ontwikkeling van het Groene Hart.

Initiëren, versterken, versnellen

De Stuurgroep beoogt de ontwikkeling van een netwerkorganisatie in het Groene Hart waarin op basis van functionaliteit gewerkt wordt met wisselende coalities. Zij zet zich actief in voor nieuwe initiatieven en bestaande projecten die passen binnen het toekomstperspectief. Daartoe zijn binnen de Stuurgroep drie duo's gevormd, één voor elk van de drie thema's. Deze duo's verlenen waar nodig steun in het bestuurlijke netwerk, treden in sommige gevallen als trekker van programma's of projecten op en maken gebruik van de capaciteit van het Programmabureau Groene Hart. De medewerkers van het Programmabureau ondersteunen de kernprojecten en zijn verantwoordelijk voor de monitoring van ontwikkelingen in het Groene Hart en van de voortgang van projecten van de Stuurgroep.

Kernprojecten

Per thema zijn kernprojecten geselecteerd. Het duo voelt zich verantwoordelijk voor het bereiken van resultaten op deze projecten. Zij stellen zich actief op in het bestuurlijk netwerk rond het project. Het Programmabureau heeft een proactieve rol bij de ondersteuning daarvan.

De werkzaamheden van het Programmabureau in 2014 waren gericht op:

- Uitvoering geven aan de kernprojecten zoals die bij de aanvang van de Stuurgroep in 2013 zijn benoemd.
- Vergroten van de aantrekkingskracht en verbeteren van de kwaliteit van het Groene Hart als gebied voor recreatie en toerisme.
- Ondersteunen bij de realisatie van duurzaam water- en bodembeheer in het veenweidegebied met perspectief voor landbouw en natuur.
- Op gang brengen van de discussie over ruimtelijke kwaliteit versus economische ontwikkeling in het Groene Hart.
- Ondersteunen van de discussie over vereenvoudiging en versterking van de samenwerking door bestuurlijke organisaties in het Groene Hart in de triple helix.
- Monitoren van de staat van het Groene Hart.

Resultaten en successen Stuurgroep Nationaal Landschap Groene Hart 2014

- Realisatie grootste sloepennetwerk van Nederland
- Uitvoering PBL onderzoek *'Het Groene Hart in beeld. Een uniek veengebied midden in de Randstad'*
- Kwaliteitsateliers: 'Een vitaal Groene Hart is geen Museum' en 'Leegstand agrarische gebouwen'
- Plan van Aanpak Ontwikkelen met Groene Hart Kwaliteit gereed
- Versnellingskamers waterrecreatie: Ronde Rijn-IJssel, Sloepennetwerk, Aanlegplaatsen Gooi- en Vechtstreek, Kanovaren, WaterWet en BRTN, HOREO, Sloepenknoppuntensysteem Amsterdam-Amstelland
- 40% van de 133 projecten in de agenda waterrecreatie (2012) is in 2014 klaar of in uitvoering
- Conferentie waterrecreatie Aalsmeer
- Promotie Groene Hart overgedragen van provincies naar gemeenten
- Realisatie vernieuwde website www.groenehart.nl en realisatie routeportaal (www.groenehart.nl/routes)
- Principeakkoord gemeenten over Hollandse Oude Rijn en Omgeving (HOREO aanpak)
- Overname proefboerderij door agrariërs via het KTC (Kennistransfercentrum) – Zegveld
- Start definitiestudie en veldexperiment Sturen met Water
- Deelname aan de Kerngroep Kracht van het Groene Hart, zie de volgende film (3 min.): <https://www.krachtvanhetgroenehart.nl/het-groene-hart-2014/>
- Samenwerking Stichting Groene Hart in de monitoring Ruimtelijke Kwaliteit; kwaliteitsatlas.nl
- Oprichting Green Businessclub Groene Hart
- Oprichting en integratie verschillende Bestuurlijke Tafels (in fases; Promotie respectievelijk Recreatie & Toerisme en Vrije Tijd, Water en Groen)
- Start vervolgdiscussie en advies over bestuurlijke samenwerking gemeenten
- Start discussie (netwerk) maatschappelijke organisaties over samenwerking'
- Uitvoering Groene Hart Monitor 2014 (Feiten en cijfers en een aanzet tot gesprek)

Geen van deze resultaten en successen is alleen aan de Stuurgroep toe te schrijven. Er is altijd sprake van meerdere partijen die hiervoor zorggedragen hebben. De Stuurgroep was wel bij al deze onderwerpen sterk betrokken.

Financiën

Totalen van de lasten en baten van Programmabureau Groene Hart			
	Begroting 2014 €	Werkelijk 2014 €	Verschil 2014 €
Lasten	1.322.000	1.442.060	120.060
Baten	1.322.000	1.594.223	272.223
Saldo	-	152.163	152.163

Apparaatskosten, materiële kosten en bijdragen 2014			
	Begroting 2014 €	Werkelijk 2014€	Verschil 2014 €
Apparaatskosten	152.267	131.030	-21.237
Materiele kosten	1.206.731	1.051.030	-155.701
Merk & Marketing	185.000	185.000	-
Westelijke Veenweiden	75.000	75.000	-
Totaal	1.619.000	1.442.060	-176.940

Uitsplitsing materiële kosten (indeling cf. begroting 2014)			
	Begroting 2014 €	Werkelijk 2014 €	Verschil 2014 €
Materiële kosten algemeen	77.072	65.326	-11.746
Thema Recreatie en Toerisme	285.055	297.684	12.629
Thema Water, Bodem en Gebruik	547.883	527.682	-20.200
Thema Ontwikkelen met Groene Hart Kwaliteit	135.750	42.931	-92.818
Communicatie / Begeleiding projecten	160.972	117.406	-43.566
Totaal	1.206.732	1.051.029	-155.701

De verhouding in de uitgaven tussen overhead en projecten was in 2014 11%/89%.

Thema: Kansen voor Recreatie en Toerisme

De Stuurgroep ziet de toekomst van het Nationaal Landschap Groene Hart op recreatief gebied als volgt: een aantrekkelijk metropolitaan landschap dat intensief gebruikt wordt door de ruim zeven miljoen recreanten en toeristen uit de Randstad. Er liggen uitstekende wandel-, fiets- en vaarnetwerken. De verbindingen met de grote steden zijn geoptimaliseerd. Het aanbod aan voorzieningen is het gehele jaar interessant, gevarieerd en concurrerend. Duurzaamheid staat centraal bij ontwikkeling. Binnen dit kader krijgen initiatiefnemers de kans om publiekstrekking te ontwikkelen.

Kernproject: Waterrecreatie

Het kernproject Waterrecreatie levert een bijdrage aan het ontwikkelen van een aaneengesloten waterrecreatiegebied, dat veel wordt gebruikt door tevreden waterrecreanten en leidt tot toename in de omvang van recreatieve bestedingen in het Groene Hart. Er wordt sinds 2012 in vijf deelprojecten gewerkt. Dit zijn:

- Versterken van het vaarwegennet;
- Veilig oversteken van het Amsterdam-Rijnkanaal;
- Versterken van de bereikbaarheid;
- Ontwikkelen sloepenroutes en knooppuntssystemen (SKS);
- Communicatie/netwerken.

Behaalde resultaten 2014

Versterken van het vaarwegennet is cruciaal voor de waterrecreatie. Er is een bijdrage geleverd aan:

- De voortzetting van de pilots brug- en sluisregimes in Zuid-Holland (nazorg pilot Nieuwkoop en opstart pilot Aarkanaal);
- De afstemming voor de herziening van het Recreatie Toervaarnetwerk (BRTN) met drie provincies voor het Groene Hart. En het aanwijzen van waterwegen als vaarwegen door de drie provincies. Er is een versnellingskamer georganiseerd in 2013. En op basis daarvan is in 2014 een notitie met knelpunten ingebracht in de Stuurgroep Groene Hart;
- Bijdrage aan lopende actuele problemen:
 - Openen spoorbrug Dubbele Wiericke;
 - Spoorbrug Weesp (OV-SAAL);
 - Problematiek van het dichtlassen bruggen A44 in Zuid-Holland .

Een veilige oversteek van het Amsterdam-Rijnkanaal is van belang voor het verbinden van de waterrecreatiegebieden in het Vechtplassengebied en de Oude Rijn met de overige vaargebieden in het Groene Hart. Het Programmabureau Groene Hart faciliteert dit proces. In 2014 is:

- Een projectplan vastgesteld door de Stuurgroep Groene Hart voor een integrale verkenning naar een veilige oversteek. De haalbaarheid van oplossingen wordt onderzocht in een ambtelijke werkgroep. Onder voorzitterschap van Jaap Bond vindt bestuurlijk overleg en afstemming plaats;
- Een bijdrage geleverd aan de uitwerking van de knelpunten rond Nieuwersluis in opdracht van betrokken overheden (RWS, gemeente Stichtse Vecht, Provincie Utrecht en waterschap AGV).

Versterken van de bereikbaarheid voor waterrecreatie is belangrijk om groei voor deze sector mogelijk te maken . In 2014 is:

- De inbreng bij de locatiekeuze: van 15 nieuwe Toeristische Overstap Punten (TOP's) liggen er nu 14 aan het water.
- De kwaliteit van aanlegvoorzieningen en havens door het organiseren van een versnellingskamer en ondersteuning bij subsidieaanvragen van Gooi en Vechtstreek;
- Ondersteuning en advies in het project ronde Rijn/IJssel (een samenwerking van gemeenten Bodegraven-Reeuwijk en Gouda);
- Ondersteuning bij het initiatief pilot/onderzoek van het Hollands-Utrechts Plassenberaad naar de invoering van een vaarvignet;
- Ondersteuning bij beheer van kunstwerken in kleine wateren in Noord-Holland;
- Bestuurlijke afstemming aanlegvoorzieningen provincie Zuid-Holland.

Ontwikkelen sloepenroutes en knooppuntensysteem . In 2014 is het grootste sloepennetwerk van Nederland opgezet. In juni vorig jaar was de feestelijke opening. In 2014 heeft het Programmabureau Groene Hart bijgedragen aan:

- Ondersteuning bij de ontwikkeling sloepennetwerk en organisatie opening;
- Afstemming over Uniforme uitvoering van het sloepenknooppuntensysteem (bewegwijzering, bebording, website & promotie, kaarten, apps, beheer en onderhoud);
- Het opzetten van aantrekkelijke arrangementen gekoppeld aan de sloepenknopunten (Vaarspaarkaart);
- Ondersteuning bij ontwikkeling meerdaagse kano- en sloepenarrangementen;
- Organiseren van Versnellingskamers: aansluiting netwerk Haaglanden op het Groene Hart; idem Rotterdam en Amsterdam (Scheggen).

Communicatie/netwerken is vooral gericht op het afstemmen en uitwisselen van kennis en ervaring met alle betrokken actoren in het Groene Hart. Resultaten hier zijn:

- Organiseren van afstemming met betrokken overheden en belanghebbenden (circa 2 keer per jaar);
- Het organiseren van een conferentie waterrecreatie i.s.m. NRE op 4 juli 2014 te Aalsmeer voor alle bestuurders over de stand van zaken (circa 65 deelnemers);
- Bijdragen aan diverse bijeenkomsten (Hollandia Netwerk, HISWA, Utrecht-West);
- Diverse openingen TOPs, bijdrage aan website Groene Hart , nieuwsbrief etc.

Beoogde resultaten voor 2015

- Het programma Waterrecreatie afronden en overdragen aan andere stakeholders in het Groene Hart. Gedacht wordt aan de Bestuurlijke Tafel Vrije Tijd, Water & Groen van de gemeenten in het Groene Hart. Een goede overdracht is erg belangrijk.
- Accent in 2015 ligt op:
 - Afronden van het project veiliger maken van de oversteek van het Amsterdam-Rijnkanaal;
 - De ontwikkelingen van jachthavens en passantenhavens ondersteunen door het organiseren van een versnellingskamer;
 - Afronden van activiteiten rond de sloepennetwerken, dit wordt nog uitgebreid.

Rol Stuurgroep

De Stuurgroep bespreekt de voortgang en knelpunten rond het programma Waterrecreatie en brengt dit, waar nodig, onder de aandacht van het eigen bestuur zodat waterrecreatie hoger op de bestuurlijke agenda komt. Voorbeelden zijn de brug- en slustijden, het aanwijzen van vaarwegen en de oversteek van het ARK. De Stuurgroep zorgt dat de beoogde doelen uit het programma landen in andere bestuurlijke samenwerkingsverbanden.

Kernproject: HOREO

Horeo staat voor het gebied van de Hollandse Oude Rijn en Omgeving (HOREO). De Stuurgroep Groene Hart werkt mee aan de ontwikkeling van een vrijetijdseconomie die dit deel van het Groene Hart op de kaart zet. HOREO is eind 2014 overgedragen aan de Bestuurlijke Tafel Vrije Tijd, Water en Groen.

De ambitie van HOREO is het gebied te ontwikkelen tot een aantrekkelijke recreatief – toeristische topregio. HOREO moet een voorbeeld worden voor een succesvolle ruimtelijk-economische aanpak: wanneer mensen zich graag in het gebied begeven, er willen wonen, werken en recreëren, doen we het goed. Dit betaalt zich uit in de prijs van onroerend goed, in duurzaamheid, gezondheid, welzijn en welvaart. Met een hoogwaardige ontwikkeling van het gebied rond de Oude Rijn wordt ook de positie van de Randstad in het algemeen versterkt.

Behaalde resultaten 2014

Er is een programma opgezet in samenwerking met de Vereniging Regio Water (VRW) en de Dienst Landelijk Gebied (DLG). Het programma is overgedragen aan de Bestuurlijke Tafel Vrije Tijd, Water en Groen op 12 december 2014. Inhoudelijk bestaat het programma uit:

- Een bestuurlijk gedragen ambitie voor het gebied op basis waarvan een subsidie aangevraagd kan worden voor EU-Interreg;
- Een inventarisatie van lopende initiatieven (circa 150) en een selectie van 55 projecten;
- Een opzet voor een programmatische aanpak naar analogie van het Randstad Urgent Programma.

De (tussen)resultaten zijn vastgelegd in:

- Twee bestuurlijke bijeenkomsten in februari en mei 2014;
- Een koersdocument;
- Een conceptuitvoeringsprogramma.

Beoogde resultaten voor 2015

De realisatie van het programma HOREO gaat verder onder regie van de Bestuurlijke Tafel Vrije Tijd, Water en Groen. De Stuurgroep Groene Hart heeft in februari 2015 € 25.000,= beschikbaar gesteld voor een opdracht aan bureau BLOC om (on)mogelijkheden van realisatie van aangereikte projecten en deelprogramma's te inventariseren en te adviseren over de organisatie die nodig is voor de uitvoering.

Rol Stuurgroep

Het bestuurlijk duo Jaap Bond en Kees van Velzen ondersteunt dit kernproject vanuit de Stuurgroep. Kees van Velzen is tevens voorzitter van de Bestuurlijke Tafel Vrije Tijd, Water en Groen.

Kernproject: Ontwikkelingskansenkaart

De ontwikkelingskansenkaart moet de kansen voor recreatie en toeristische ontwikkelingen inzichtelijk maken, zodat het voor ondernemers eenvoudiger is om deze kansen te verzilveren.

Onderdeel van het project ontwikkelingskansen is het ontwikkelen van een routeportaal voor de site GroeneHart.nl. Via dit routeportaal worden routes voor fietsen, wandelen en varen vindbaar voor recreanten.

Behaalde resultaten 2014

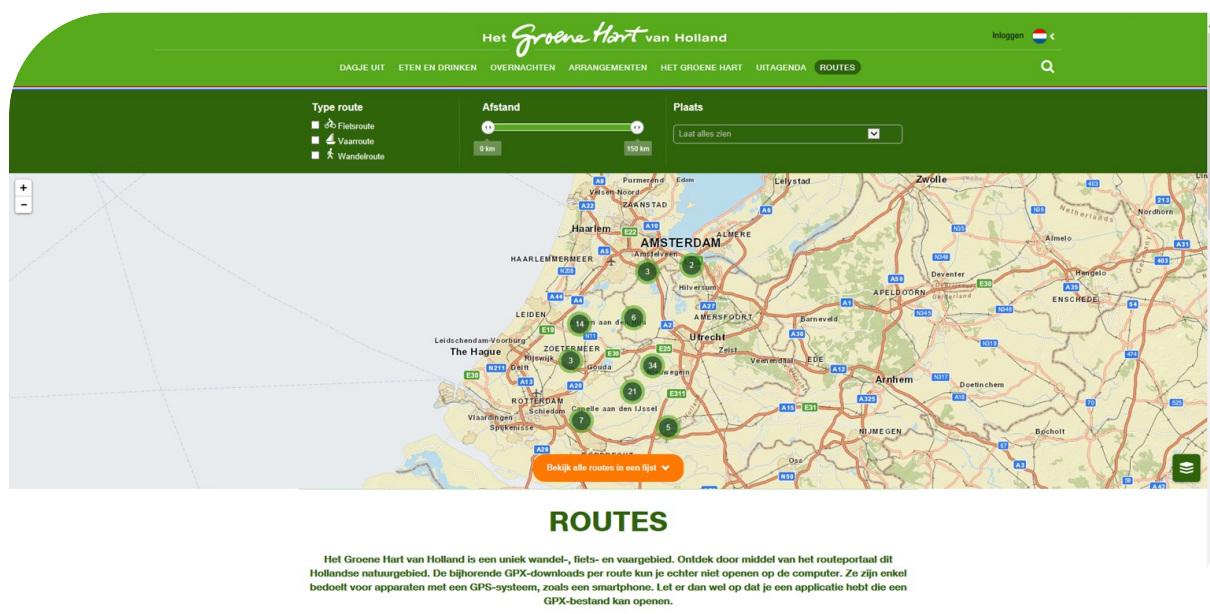
- Er is een basiskaart met recreatieve voorzieningen en routes opgesteld op basis van de Geodata bij de provincies. Deze is beschikbaar in een viewer en te gebruiken bij beleidsontwikkeling.
- Er is een routeportaal ontwikkeld voor de website GroeneHart.nl.

Het is niet gelukt om ontwikkelingskansen voor ondernemers op een kaartbeeld te zetten. Het ontbreken van een visie op recreatie en toerisme voor het Groene Hart breed is hier in belangrijke mate debet aan. Overigens wordt hier voor het deelgebied HOREO nu wel aan gewerkt. Bovendien komt dit terug als bespreekpunt voor de toekomstige opgaven voor het Groene Hart.

Hiermee kan de aanpak voor het kernproject Ontwikkelingskansen Recreatie en Toerisme als afgerond worden beschouwd. Daarmee blijft de algemene problematiek, hoe maken we het voor ondernemers gemakkelijker om kansen te pakken en te investeren in nieuwe ontwikkelingen, natuurlijk wel staan. In het Thema Ontwikkelen met Groene Hart kwaliteit wordt hier waar mogelijk verder aan gewerkt.

Rol Stuurgroep

Aandacht vragen voor nut van een gedeelde visie (tussen drie provincies, maar ook met gemeenten én ondernemers) op het gebied van recreatie en toerisme voor het Groene Hart bij het bepalen van de opgaven voor de komende jaren.

Kernproject: Promotie

Het doel van het project is het overdragen van de Groene Hart Promotie van de provincies naar gebiedspartijen en het ondersteunen van deze partijen om te komen tot een aanpak met toekomstwaarde. De ondersteuning vindt plaats door het leveren van een financiële bijdrage en door de inzet van menskracht vanuit het Programmabureau.

Behaalde resultaten 2014

- Overdracht Groene Hart Promotie van provincies naar 18 gemeenten. Deze groep gemeenten heeft een private partij (Stichting Merk en Marketing Groene Hart) opdracht gegeven voor de uitvoering van de promotie t/m 2014. De provincies dragen t/m 2015 financieel bij;
- Geheel vernieuwde website www.groenehart.nl door Stichting Merk en Marketing;
- Nieuwe slogan: Het Groene Hart van Holland / The Green Heart of Holland;
- Akkoord voortzetting promotie in 2015;
- In 2014 is door de gemeenten, met ondersteuning van het Programmabureau gewerkt aan een nieuwe opdracht. Provincies dragen in 2015 voor het laatst financieel bij.

Beoogde resultaten voor 2015

- Een langjarige opdracht voor de promotie vanuit de Groene Hart gemeenten. De Stuurgroep ondersteunt dit streven waar nodig/mogelijk;
- Gemeenten onderzoeken in 2015 op welke manier een gezamenlijke meerjarige opdracht kan worden verleend. De wijze van integratie van de lokale promotie met de Groene Hart promotie is een belangrijk onderwerp bij het vormgeven van het vervolg. De gemeenten hebben een opdracht voor vervolgonderzoek gegeven aan een externe partij.

Rol Stuurgroep

De Stuurgroep kan het doel van de gemeenten ondersteunen door waar nodig/mogelijk het belang van een krachtige Groene Hart Promotie te ondersteunen. De directeur van het Programmabureau blijft in 2015 lid van het opdrachtgeversberaad bestuurlijke tafel Promotie.

De communicatieadviseur van het Programmabureau neemt deel aan het ambtelijk vooroverleg.

Thema: Water, Bodem en Gebruik

Het veenweidenlandschap van het Groene Hart gaat onvermijdelijk veranderen. Dat komt door toenemende hoogteverschillen als gevolg van bodemdaling, of juist door maatregelen bedoeld om die daling tegen te gaan. Maar ook klimaatverandering, ontwikkelingen in het waterbeheer en nieuwe landbouwmethoden zijn factoren die het aanzien van het landschap beïnvloeden. De Stuurgroep stelt zich tot doel de aanpassing van het veenweidenlandschap zo te begeleiden dat het ook op de lange termijn herkenbaar blijft en zijn landschappelijke, ecologische en recreatieve waarde houdt of verder ontwikkelt, met toekomstperspectief voor boeren en burgers en tegen aanvaardbare maatschappelijke kosten. De Stuurgroep wil innovatieve oplossingen die dat vraagt stimuleren en de benodigde keuzes maken. De landbouw blijft de belangrijkste beheerder van het landschap en krijgt ruimte voor duurzame ontwikkeling.

Kernproject: Toekomstverkenning Bodemdalingsgevoelig Gebied

Doelen

- Een gedragen, gedifferentieerde aanpak van de bodemdaling voor de Westelijke Veenweiden;
- Gebiedspartijen voorzien van breed perspectief op de Veenweiden.

Behaalde resultaten 2014

- Brede belangstelling voor het onderwerp bodemdaling;
- Definitieve rapportage Toekomstverkenning Bodemdalingsgevoelig Gebied:
De basis voor het project is het onderzoek naar de kosten en baten van bodemdaling, uitgevoerd door Zuid-Holland, Utrecht en De Stichtse Rijnlanden (eerste fase). Differentiatie van beleid is nuttig en nodig volgens de voorlopige onderzoeksresultaten. De landbouw in het Groene Hart is op veel plekken gemiddeld genomen, met de nodige inspanning, nog langdurig rendabel. Kosten en baten liggen echter bij verschillende partijen;
- Bespreking Toekomstverkenning Bodemdalingsgevoelig Gebied in twee bijeenkomsten: één met Statenleden en één met waterschapsbestuurders: Het ontwikkelen en toepassen van innovaties, adaptaties of transitie is noodzakelijk gebleken uit het onderzoek. In gebieden met (te verwachten) knelpunten starten met gebiedsprocessen, waarbij overheden en gebiedspartijen samenwerken aan oplossingen (tweede fase). In de derde fase komen provincies tot een nieuw gedifferentieerd beleid rondom bodemdaling;
- Opdrachtverlening PBL studie *Het Groene Hart in Beeld*.
Fact-finding voor andere aspecten van het veenweidegebied die niet direct aan bodemdaling zijn gekoppeld, om de studie Toekomstverkenning in een breder perspectief te plaatsen.

Beoogde resultaten voor 2015

- In focusgroepen met overheden én gebiedspartijen is begin 2015 duiding gegeven aan de PBL studie en is tegelijkertijd over de Effectmonitor Groene Hart 2014 gesproken;
- Medio 2015: publicatie PBL studie *'Het Groene Hart in Beeld'*;
- Symposium voor (nieuwe) bestuurders over het veenweidegebied en de aanpak van bodemdaling (24 juni 2015);
- De Stuurgroep is ambassadeur van een te ontwikkelen methodiek van 'cultuurpunten' om op een niet-monetaire wijze waardering te geven aan landschap en cultuurhistorie. Zo krijgt dit een plek in de kosten-batenanalyse en kan dit belang ook in gebiedsprocessen beter worden meegenomen;
- Gemeenschappelijke ontwikkeling van een "gereedschapskist" vanuit de gebiedsprocessen uit de tweede fase van de toekomstverkenning bodemdaling. Het voortouw hiervoor ligt bij de projectgroep Toekomstverkenning van de provincies Utrecht en Zuid-Holland en het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden. Het Programmabureau is hier als adviseur betrokken.

Rol Stuurgroep

Bodemdaling als urgent probleem agenderen via kennisdeling en gebiedsprocessen. Oplossingsrichtingen stimuleren en uitdragen. Het duo wil kennis breed verspreiden zodat afgestemde bestuurlijke keuzes kunnen worden gemaakt op basis van feitenkennis bij ontwikkeling van nieuw gedifferentieerd beleid.

Overdracht **Veenweiden Innovatie Centrum (VIC)**

De Stuurgroep heeft een belangrijke rol gespeeld bij de totstandkoming van het Veenweiden Innovatie Centrum (VIC) en de overname van de proefboerderij in Zegveld door de coöperatie Kennis Transfer Centrum proefboerderij Zegveld (KTC). Ze heeft dit gedaan door haar netwerk breed in te zetten en partijen aan te spreken op hun verantwoordelijkheid.

Daarnaast was, op verzoek van de financiers van het VIC, het Programmabureau Groene Hart opdrachtgever van een evaluatie naar het functioneren van het VIC. Hieruit bleek breed draagvlak voor het VIC en inmiddels is het VIC aan de slag met de aanbevelingen uit de evaluatie.

Mede door betrokkenheid van de Stuurgroep is het de KTC gelukt om de proefboerderij te kopen waardoor deze plek voor kennisontwikkeling en –uitwisseling in de veenweiden behouden is gebleven.

Per 1 januari 2015 is deze taak overgedragen aan de drie provincies.

Kernproject: Sturen met Water

Met *Sturen met Water* wordt gewerkt (ontwikkelen en implementeren) aan een nieuwe manier van waterbeheer in het veenweidengebied, waarbij zowel het belang van waterschappen, veehouders, natuurbestuurders en de maatschappij is gediend. Het ontwerp *Sturen met Water* gaat uit van de mogelijkheid om te sturen op de grondwaterstand op perceelsniveau. Het idee *Sturen met Water* moet verder worden uitgewerkt en onderzocht op haalbaarheid. Deze rol ligt bij het VIC. Hiervoor loopt een veldonderzoek (*Sturen op Nutriënten*).

Draagvlak voor de toepassing van het ontwerp *Sturen met Water* wordt gezocht door een bestuurlijke en maatschappelijke discussie te voeren over een andere benadering van het waterbeheer. Is het mogelijk om taken op een andere manier te verdelen en daardoor op meerdere doelen winst te boeken? De technische innovatie creëert daar mogelijkheden voor. Binnen het project *Vormgeven aan Sturen met Water* ('Modelpolder') wordt dit governance aspect opgepakt.

Behaalde resultaten 2014

- Samen met Stowa is opdracht verleend voor een definitiestudie naar *Sturen met Water*. Hierin is onderzoek gedaan naar het draagvlak en op welke manier *Sturen met Water* kan worden aangestuurd en gefinancierd;
- Financiering voor deelprojecten *Sturen op Nutriënten* en *Vormgeven aan Sturen met Water* (Modelpolder) is geregeld;
- Definitiestudie *Sturen met Water* is gereed;
- Onderwaterdrainage betrekken bij de Waterwijzer (voorheen HELP-tabellen). Zo wordt het mogelijk een relatie te leggen tussen landbouwopbrengsten en waterbeheer. Op die manier kan de economische kant van *Sturen met Water* goed in beeld worden gebracht. Dit is tegelijkertijd van belang voor de implementatie van onderwaterdrainage;
- De uitkomsten van de definitiestudie zijn met de stakeholders besproken. Dit was tevens de aftrap van het project *Vormgeven aan Sturen met Water*.

Beoogde resultaten voor 2015

- De uitvoering van *Vormgeven aan Sturen met Water* vindt plaats in 2015 en 2016. In de herfst van 2015 vinden de ontwerpdelingen plaats. Het betreft in eerste instantie een virtuele polder. Wanneer partijen positief staan tegenover de resultaten van de virtuele polder, kan het concept *Sturen met Water* ook worden toegepast in een of meer praktijksituaties.
- Draagvlak bij belanghebbenden voor onderzoek vanwege de bijdrage die *Sturen met Water* kan leveren aan de bodemdalingsproblematiek'. De wens is om lokaal te experimenteren met *Sturen met Water* en hier breed kennis over te delen. Het veldexperiment *Sturen op Nutriënten* loopt. Een eerste gesprek over het project Modelpolder met de stakeholders (ambtelijk) heeft op 23 januari 2015 plaatsgevonden.

Rol Stuurgroep

De rol van het bestuurlijk duo zit vooral in het aanjagen van de bestuurlijke discussie over andere manieren van waterbeheer zoals bij *Sturen met Water*, met een actieve rol bij het proces voor *Vormgeven aan Sturen met Water*. Verder lobbyt de Stuurgroep voor financiering voor de deelprojecten.

Kernproject: Ruimte voor Innovatie

Doel van dit project is het stimuleren van innovatie en zo bijdragen aan de duurzaamheid van het veenweidegebied. Verder wordt onderzocht op welke wijze innovaties breder in het Groene Hart kunnen worden gestimuleerd.

Behaalde resultaten 2014

- Opzetten van het project in de basis. Vanwege onzekerheid rondom het voortbestaan van de proefboerderij Zegveld, heeft dit project tot begin 2015 'on hold' gestaan.
- Wethouder Duindam van Woerden is bereid gevonden om voor dit project als bestuurlijk trekker op te treden. Voor het formeren van een projectgroep zijn inmiddels contacten gelegd.

Beoogde resultaten voor 2015

- Sluiten Green Deal in de eerste helft van 2015 voor de locatie van het Veenweiden Innovatie Centrum in Zegveld. Daarin willen we met overheden afspraken maken over versnelde procedures voor experimenten.
- Monitoren van de gemaakte afspraken uit de Green Deal en adviseren of bij gebleken succes van experimenten aanpassing van wet- en regelgeving wenselijk en mogelijk is.
- In beeld brengen of en op welke wijze innovatie verbreed kan worden naar andere onderwerpen (bijv. infrastructuur, zorg, MKB, etc.)
- In beeld brengen welke bestaande wet- en regelgeving knelpunten voor innovatie oplevert
- Waar mogelijk werken aan beïnvloeden aanpassingen in wet- en regelgeving

Rol Stuurgroep

Het verkrijgen van draagvlak voor deelname aan de Green Deal. Hier speelt de bestuurlijk trekker een belangrijke rol, ondersteund door het bestuurlijk duo.

Thema: Ontwikkelen met Groene Hart Kwaliteit

Het doel van dit thema is het duurzaam verenigen van de hoge kwaliteit van het landschap met een aantrekkelijk woon- en vestigingsklimaat. De kwaliteit van het landschap wordt daarbij afgemeten aan haar kernkwaliteiten: landschappelijke diversiteit, veenweidekarakter, openheid en rust & stilte. De Stuurgroep hecht aan een breed gedragen instrumentarium voor de bevordering van de ruimtelijke kwaliteit in het Groene Hart.

Kernproject: Instrumenten voor Groene Hart Kwaliteit

Het project richt zich op de beleidsinzet van de overheid op het gebied van de ruimtelijke kwaliteit in het Nationaal Landschap Groene Hart. Het Rijk verricht geen beleidsinspanning meer op de Nationale Landschappen, deze taken zijn overgedragen aan de provincies. Daarom ligt de focus binnen dit kernproject vooral op het provinciaal ruimtelijk beleid. Centrale vraag daarbij is wat de drie provincies samen kunnen doen om optimaal bij te dragen aan de ontwikkeling van een mooi en vitaal Groene Hart.

Behaalde resultaten 2014

- Vaststellen van een Plan van Aanpak *Instrumenten met Groene Hart Kwaliteit* (oktober 2014). Dit plan is opgesteld samen met de drie provincies en bestaat uit vier stappen/onderdelen:
 - *Hoeken van het speelveld*: Beleidsvergelijking van het ruimtelijk beleid van de drie provincies: Onderzoeken van de verschillen in aanpak tussen de provincies en het beter inzichtelijk maken van regelgeving voor gebiedspartijen;
 - *Wensen en Initiatieven*: Het experimenteren met en communiceren over een aanpak waarbij partijen gezamenlijk ideeën ontwikkelen over inpassing en toepassing. Dit gebeurt in kwaliteitsateliers en in praktijkcases waarin een gebied tot experimenteergebied wordt benoemd.
 - Een vergelijking van de Beleidsuitvoering in de drie Groene Hart Provincies. Hoe wordt omgegaan met de beleidskaders?
 - *Tegenprestatie modellen*: Zoeken naar kaders en voorwaarden voor maatwerk in de sfeer van 'tegenprestatie-modellen', zoals de 'ruimte voor ruimte regeling'.
- Draagvlak bij gedeputeerden RO en Recreatie bij de drie provincies voor het plan van aanpak. De wens is uitgesproken tot een synchronisatie van het RO-beleid Groene Hart te komen.
- Wensen en Initiatieven: kwaliteitsateliers
 - *Het Groene Hart is geen museum* (25 juni 2014); aan de slag met de casus 'de Proeftuin'. Belangrijkste conclusies: bied als overheid ruimte, betrek de relevante spelers bij een initiatief en zoek gezamenlijk naar kwaliteit.
 - *Debatteren en Experimenteren* (5 november 2014), in samenwerking met de Stichting Groene Hart. Debat over casus Schelluinen-West en experimenteren met leegstand agrarisch vastgoed. De wil om regels aan te passen in combinatie met creatief maatwerk moet oplossing bieden. Vervolg vraag geagendeerd hoe dit moet en wie samenwerkingspartners zijn.
- **Bouwen aan netwerk en werkgroep:**
 - Opnieuw formeren van een ambtelijke werkgroep na het constateren van geringe betrokkenheid.

- Expertmeeting procesinnovatie in samenwerking met Xplorelab van de Provincie Zuid-Holland.
- **Samenwerking opbouwen met de Stichting Groene Hart via de Kwaliteitsatlas**
 - Lancering geheel vernieuwde website www.kwaliteitsatlas.nl; het debatplatform voor ruimtelijke kwaliteit door Stichting Groene Hart waar casussen worden besproken om tot een afgewogen oordeelsvorming te komen;
 - Sturing op doorontwikkeling van de kwaliteitsatlas met een klankbordgroep. Meer focus op doel en doelgroep, op toekomst en minder op het verleden. Meer neutrale informatie;
- **Excursie naar Emscher Park** met de Stuurgroep in april 2014. Wat is geleerd of herkend voor het Groene Hart?
 - Duidelijke functies kiezen voor het Groene Hart (bijv. Versterken Recreatie & Toerisme incl. gastvrijheidseconomie, Versterken MKB en Versterken Landbouw);
 - Strategie en Programma maken samen met de lokale overheden en andere externe partijen;
 - Netwerkaanpak met *coalition of the willing* als succesvolle werkwijze voor de Stuurgroep Groene Hart (sluit aan bij wens van de gemeenten in Midden-Holland);
 - Koers bepalen vanuit de gezamenlijke urgentie de economische neergang te keren.

Beoogde resultaten 2015

- **“Hoeken van het speelveld”**: Oplevering beleidsvergelijking met analyse overeenkomsten en verschillen in RO-beleid drie provincies met aanbevelingen. In een overdrachtsmoment draagt het duo de resultaten over aan de 3 RO-gedeputeerden.
- **Wensen en Initiatieven**:
 - Kwaliteitsatelier over Groene Hart Kwaliteit en procesinnovatie;
 - Netwerkbijeenkomsten en expertmeetings “Leegstand agrarisch vastgoed”;
 - Bijeenkomst voor wethouders RO over het ontwikkelen met Groene Hart Kwaliteit;
 - Goed functionerende kwaliteitsatlas neutraal opgezet en met hoor en wederhoor, gemeenten en andere belanghebbenden werken actief mee;
 - Start met experimenteergebieden waar binnen de *hoeken van het speelveld* de regels worden losgelaten. De provincie Utrecht heeft Loenen West als casus aangedragen om hier een gebiedsvisie te ontwikkelen. In Zuid-Holland is leegkomend agrarisch vastgoed als onderwerp benoemd.
- **Beleid in de praktijk**
 - Input voor vertaling naar nieuw beleid drie provincies. Werken met de aanbevelingen.
 - Helderheid over tegenprestatie modellen.

Rol Stuurgroep

De Stuurgroep wendt haar invloed aan om voor het gebied wenselijke veranderingen in toepassing van beleid door te voeren. Ze volgt het proces, stuurt waar nodig in de eigen organisatie, betreft zo nodig andere gedeputeerden erbij. Het duo volgt het proces van dichtbij, betreft de Stuurgroepleden en haar netwerk zo veel mogelijk. De Stuurgroep ondersteunt de projectgroep Ontwikkelen met Groene Hart Kwaliteit.

Kernproject: Van oude bedrijven- naar nieuwe werkterreinen

De Green Business Club Groene Hart onderzoekt een *business to business* aanpak om de leegstand op bedrijventerrein Middelland in Woerden aan te pakken. De Stichting Groene Hart is hier actief bij betrokken. Hierbij zoekt de Green Business Club actief de afstemming met de Provincie Utrecht en de Gemeente Woerden.

Behaalde resultaten 2014

- Kick-off bijeenkomsten (januari en april 2014) mede-georganiseerd, met een voorzittersrol voor Stuurgroep lid Christiaan van der Kamp: Wat is de Green Business Club Groene Hart en wat kan deze betekenen voor het gebied. Inventarisatie van initiatieven, kansen en bedreigingen;
- Netwerkopbouw tussen de bedrijven en betrokken overheden. Start met uitwisseling tussen bedrijventerrein Middelland, Stichting Groene Hart, de provincie Utrecht en het beleid van de provincie Zuid-Holland. Verbinding gelegd met Dutch Green Building Council. De provincie Zuid-Holland heeft de Stichting Groene Hart opdracht gegeven voor het gebied een duurzaamheidsscan uit te voeren. De provincie Utrecht wil maatwerk leveren;
- Oprichting Stichting Green Business Club Woerden Middelland. Ondernemers hebben zich verenigd in een stichting om samen verbinding te leggen met kennisinstellingen en overheden.

Beoogde resultaten voor 2015

- Vruchtbare samenwerking tussen de provincies, gemeente en Stichting Groene Hart en Green Building Council waarbij de Green Business Club mogelijk onderdeel wordt van Dutch Green Building Council. Het Programmabureau volgt deze ontwikkelingen met als doel om kennis te delen, verbinding te leggen en op te schalen, daar waar functioneel.

Rol Stuurgroep

De Stuurgroep volgt de Green Business Club Groene Hart, draagt bij via lobby en ondersteunt bij succes een bredere verspreiding van de aanpak. Het Programmabureau volgt deze ontwikkelingen met als doel om kennis te delen en samen te werken, daar waar functioneel.

Lijst met gepubliceerde documenten

- Plan van aanpak Ontwikkelen met Groene Hart Kwaliteit (Ruimtelijke kwaliteit)
http://stuurgroepgroenehart.nl/publish/pages/293691/plan_van_aanpak_instrumenten_voor_groene_hart_kwaliteit.pdf
- Samenvatting HOREO en Uitvoeringsprogramma HOREO
http://stuurgroepgroenehart.nl/publish/pages/293657/2015-03-12_horeo_koersdocument_samenvatting.pdf
- Rapportage Toekomstverkenning Bodemdalingsgevoelig Gebied
https://www.provincie-utrecht.nl/publish/pages/277350/eindrapport_toekomstverkenning_bodemdaling_fase_1.pdf
- Definitiestudie Sturen met Water
<http://www.stowa.nl/Upload/publicatie2014/STOWA%202015%2013%20LR%20webversie.pdf>
- Sturen op Nutriënten
<http://www.veenweiden.nl/nutrienten-en-waterkwaliteit/eerste-resultaten-sturen-op-nutrienten/>
- Verslag werkbezoek Emscher Park
<http://stuurgroepgroenehart.nl/nieuws/@281189/industriegebied/>
- Website Promotie
www.groenehart.nl
- Filmpje Kracht van het Groene Hart
<https://www.krachtvanhetgroenehart.nl/het-groene-hart-2014/>
- Basiskaart Recreatieve Ontwikkeling en Routes
<http://utrecht.maps.arcgis.com/apps/OnePane/basicviewer/index.html?appid=1a7789888e674a399b707c6fd359a84e>
- Website en app Sloepennetwerk
www.sloepennetwerk.nl

Colofon

Titel : Voortgangsrapportage 2014
opdrachtgever : Stuurgroep Nationaal Landschap Groene Hart
Datum : juni 2015

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het
Programmabureau Groene Hart:
programmabureau@stuurgroepgroenehart.nl
Telefoon: 030-2582431.
U kunt ook kijken op de website www.stuurgroepgroenehart.nl
en ons volgen op twitter @PB_GroeneHart

